

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Analysis Methodica Ivris Pontificii

Venator, Daniel

[S.l.], 1579

VD16 V 541

De Advlteriis Et Stvpro. Titulus XVI.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-63204](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-63204)

tantū factō, sed etiam praecepto siue consilio aut
defensione pateretur, c. Henricus, extr. eod.

DE SAGITTARIIS.

Titulus XV.

Continuatio.

Non minū sagittarij, quā alij pugnantes,
ob pericuculum teli, quo in opprimendis
hominibus vtuntur, pœnis canonicis coercētur.

Qui Sagittarij? & vnde dicti?

Sagittarij sunt milites, q̄ in bello sagittis, i. arcu
& balistis ad perimēdos homines vtūtur, dicti à
mittendis sagittis, Host. hoc tit. vers. sed fortē.

Qua pena statuta in Sagittarios?

Pœna anathematis constituta est in balistarios
& sagittarios: qui artem illā mortiferā & odibi-
lem cōtra Christianos & catholicos exercēt, c. v-
nico, extr. eod. contra Sarracenos aut, & alios in-
fideles impunē exercere possunt. Cū vbi iustū
præliū, (vt est illud, q̄ pro defensiōe patriæ, aris
focisq; & fide, suscipitur,) non referat, qualiter,
quibus armis, quo fuce, qua frōte, aperta ne vel
occulta, & ex infidijs pugnetur, c. domin⁹ iubet,
23. quæst. 2.

DE ADVLTERIIS ET STVPRO.

Titulus XVI.

Continuatio.

Adulterij crimē cæteris grauius, nō tantū
ob id cēsetur, quod illa extra corpus com-
mittuntur hoc verò solū corpus cōtaminat, ve-
rū etiam, quia illa vitia sibi adiuncta habet, sci-
licet homicidia, periuria, falsa testimonia, vim,
iniuriam, &c.

Quid est Adulterium? Et Vnde dictum?

Adulterium est, alieni thori violatio. Vnde adulterium dicitur, quasi ad alterius thori accessio, c. cum lex, §. adulterium, 36. q. 1. Nam, vt Isidorus ait, adulterium facit, qui præter suam ad alteram accedit, c. non mechaberis, 32. q. 6.

Quotuplex Adulterium?

Duplex. Generale scilicet, & proprium, siue speciale. Generale dicitur, quod non tantum alieni thori violationem, sed omnem ferè illicitam fornicationem comprehendit, c. meretrices, 32. q. 4. §. si. Propriè autè & specificè adulterium dicitur illicitus coitus cum vxore aliena, siue is, qui eam adulterat vxorem habeat, siue non, 32. q. 4. mo. & q. 5. c. non mechaberis, l. inter liberas, §. 1. ff. eod. l. inter stuprum, ff. de verb. sign.

Quæ causa Efficiens?

Consensus & scientia alieni thori. Vnde si virgo nupserit nesciens viro alieno, hoc si semper nesciat, nunquã ex hoc adultera erit: si autè sciat, iam ex hoc adultera esse incipit, ex quo cum alieno scientis cubauerit. Sicut in iure p̄diorũ rãdiũ quisq; bonæ fidei possessor rectissimè dicitur, quamdiu se possidere ignorat alienã. Cum verò scierit, nec ab aliena possessiõne recesserit, tunc malæ fidei possessor perhibetur, & iustè iniustus possessor vocatur, c. si virgo, 34. q. 1. & 2. vel si vxor ab alio, q̄ pro marito violentur fuerit t oppressa, vel ignorãter cognita, adulteriũ ab vxore commissum quò ad accusationis effectum non videtur, c. in lectũ, 34. q. 2. & l. vim passa, ff. de adult.

Quod Obiectum?

Vir & vxor. Licet enim iure ciuili vir coniugatus,

us, vel solutus ad mulierem accedens non coniugatam non committat adulterium; hoc enim iure non coniugatus vir corruptus, sed coniugata mulier corrupta adulterij crimen inducit; secus obseruatur tñ iure Pontificio, & vir adulterando grauius delinquere dicitur, q̄ mulier. Est enim caput mulieris ipse vir, honestiorē igitur ducere vitam, & in omnibus vitæ operib. vxorē suā excellere debet, tantò igitur grauius, ob tale delictum, eos puniri oportet, quantò magis ad eos pertinet & virtute vincere, & exēplo regere fœminas, c. indignatur, c. nō mechaberis, 32. q. 6. Nō enim commixtionē seminis, cōfusionē familiæ, vel incertitudinē agnitæ prolis, sicuti leges. Sed delicti atrocitatem, qua quis proprium thorum violare dicitur, hoc ius Pontificium respicit.

Quæ Forma committendi Adulterij?

Actus violandi thori proprii vel alieni, præbito consensu committentium. Quia hoc crimen sine dolo malo nō committitur; nec à voluntate, sed ab actu intelligitur, l. pen. & l. miles, ff. eod. l. 23. & l. 25. ff. eod.

Quis Effectus?

Iure Canonico laicus committens adulteriū excommunicatur, c. si quis Episcopus, 27. q. 1. & c. lator, 2. q. 7. clericus deponitur, d. c. si quis Episcopus, 27. q. 1. Abb. & alij in c. vt clericorū, & c. puenit, extr. eo. Licet in foro pœnitentiā vtriq; certa pœnitentia quoq; imponatur. Laicus enim 7. annis, & clericus 10. annis penitere, sanctione Canonica iubetur, c. præsbyter, 83. dist. c. deuotā, 27. q. 1. & c. hoc ipsum, 33. q. 2. Secundū legē verò Mosaycā, mulier de adulterio cōuicta lapidabatur, c. hæc imago, 33. q. 5. c. 1. ver. cognoscat, dist. 6. de pœn. c. qui sine,

& c. postulatus, 3. q. 7. secundū leges civiles vir adulter punitur gladio, & pœna capitali, l. quāuis, C. eo. & l. trāfigere, C. de trāfact. Mulier autē adultera virgis cæsa nouella cōstitutiōe, & iure canonū, in monasteriū cōijcitur: q̄, intra bienniū, maritus in gratiā recipere potest. Eo autē elapso perpetuò ibi cōmorari debet, etiā marito mortuo, vnā cū bonis suis, si liberos non habet, q̄ si eos habet, duæ partes liberis, parentib. vna relinquenda, nouella, vt nulli, §. adulteriū, aut. sed hodiè, ibi Bal. C. eo. c. gaudemus, ext. de cōuers. cōiug. In accusanda autē vxore hic ordo obseruandus est: vt accusatio primo loco deferatur marito, q̄ iure mariti absq; inscriptione & obligatione ad talionis pœnā accusat. Deinde agnatis, deniq; cuius de populo. nec. n. extraneus ab omni accusandi iure, (cū hoc iudiciū inter publica referatur) per l. quāuis, C. eo. arcetur: sed tātū ab illa accusatione, q̄ iure mariti fit, & proximiorib. agnatis cōceditur, glo. in l. 4. qui accusare, ff. eo. Q̄ si nō criminaliter, sed ciuilitè, de hoc crimine agatur, primus effectus est, actio iniuriarum, q̄ ipsi coniugi, cuius matrimonium flagitio alterius violatur, cōpetit. Dubium. n. nō est, quin atrocissima afficiatur iniuria, cū vtriusq; familia hoc vitio quasi conspurcetur, l. quāuis, C. eo. Rom. conf. 451. c. nu. 10. & Bal. in l. 1. ff. eo. Alter effectus est, diuortiū: potest. n. mulier agere ad diuortium si velit. Quo casu separabitur matrimonium, quò ad thorum: nō autē quò ad substantiam matrimonij. quia hac ratione coniugib. separatis neuter ad aliud matrimonium conuolare potest: etiā si p̄cedens matrimonium ex causa consanguinitatis, vel affinitatis, nullum

nullum declarari possit, gl. & Saly. in d. l. 1. ff. eod.
 & l. consensu, C. de repud. & c. tuæ, ext. de procur.
 Ex quo & alius effectus colligitur, scilicet, priua-
 tio, dotis, & donationis propter nuptias. Vt. n. qui
 illicitè diuertit, & matrimoniū dissoluit: ita &
 qui vagis pollutionibus illud inquinat, & euer-
 tit, hac pœna coercentur, d. l. consensu. Mulier er-
 go adulterij damnata dote relicta marito, priua-
 tur: ita, vt liberis in quota parte ius proprietatis
 referuetur. ediuersò maritus adulterij conuictus
 iacturam facit donationis propter nuptias, quæ
 vxori vnà cū dote, salua liberis proprietate assi-
 gnatur. Donatiōe aut propter nuptias vel pactis
 dotalibus non celebratis vel constitutis mulieri
 quarta pars substantiæ mariti, peræquè, atq; illo
 mortuo conceditur, reliquis bonis ad liberos aut
 proximos hæredes redeuntibus: ita tamen, vt in-
 de marito damnato, quò ad viuat alimenta ad vi-
 tæ sustentationem necessaria sint præstāda, auth.
 vt null. iud. & auth. vt licet matr. & auix, & l.
 consensu: iuncta l. fin. C. de repud. Et hanc de do-
 natione propter nup. cōstitutionem quoq; in bo-
 nis paraphernalib. quæ mulier marito extra dotē
 affert, obseruandā quidā putant, vt Panor. c. ple-
 runq; ext. de dona. inter virū, & c. & c. pastoralis
 ext. de iud. Boer. decis. 338. & Hip. in l. pater, nu. 10.
 ff. de q. Sed & priuatim adulteria puniri lege ciui-
 li permittitur. Quia pater dephensā filiā cū adul-
 tero occidere potest, l. nihil, l. q. ait, ff. eo. & auth.
 si qs, C. eo. Qd' & marito post ternā denuntiatio-
 nē in adulterū, si in domo sua reperiatur, aut alioq;
 vilis sit permissū est, l. marito, ff. eo. vxorē aut ob-
 adulteriū trucidare iure canonū prohibetur, c. in
 ter hæc, 33. q. 2.

Quæ Affinia?

Fornicatio, stuprum, incestus, raptus, lenocinium. Quæ Gelasius in c. lex illa, 36. q. 1. ita distinguendo describit: Fornicatio, licet videatur esse gen^o cuiuslibet illiciti coitus, q̄ fit extra vxorem legitimam: tamen specialiter intelligitur in vsu viduarum, vel meretricum, vel concubinarum. Stuprum propriè virginum est illicita defloratio, quando videlicet, non præcedenti coniugali pacto, vtriusq; voluntate virgo corrumpitur, patre iniuriam ad animũ statim post cognitionẽ non reuocante. Incestus est consanguineorũ, vel affinium abusus. Vnde incestuosi dicuntur, qui consanguineis & affinibus abutũtur. Raptus admittitur, cũ puella violenter à domo patris abducitur, vt corrupta in vxorem habeatur: siue puellæ solummodò, siue parentib. tantũ siue vtriusque vis illata, constiterit, d. l. lex illa. Lenocinium committitur, si maritus turpis quæstus gratia vxorem prostituit, illamq; in adulterio deprehensam retinuit, l. 2. ff. eod. Et in hos eadem pœna q̄ in adulteros cõstituta est, l. auxilium, ff. de mi. & pœna lenocinij tenetur, & is, cuius ope vel cõsilio dolo malofactũ est, vt dephẽsi in adulterio pecunia, vel pactiõẽ aliqua interueniente, se redimerẽt, l. 2. & l. castitati, C. eod. l. is cuius, ff. eod.

Quæ Adiacentia?

Multa sunt crimina, quæ adulterio cohærẽt. Vt sunt raptus, stuprum, vis, iniuria, homicidia, iniuria, falsa testimonia, lenocinium, veneficium.

Quæ Pugnania?

Præceptum decalogi & lex diuina: Non mecha-
beris, qua omnis illicitus coitus dånatus, Deut.
23. &

23. & 1. Cor. 5. Fides matrimonij, pactio coniugalis, thori pudor, violenta oppressio, reconciliatio. Sunt enim quidam casus, quibus, licet ad alterius thorum fiat accessio, tamen quò ad iuris effectum nō committitur adulterium: ita, vt nec maritus vxori crimen adulterij obijcere, vel huius gratia criminale vel ciuile iudicium illi dictare possit. Primus est: si & ipse maritus fornicatus sit. fit enim criminis compensatio, & violasse thorū alienum non videtur, vbi nullus est thori pudor, vel respectus, sed promiscua & vulgaris conuiuente marito turpido, Bal. Cyn. & Salice. in l. si ea, & l. quæ adulterum, C. eod. & per totum, 32. q. 6. 2. Si eam adulterandam tradiderit, c. discretionem, ext. de eo. q. cog. cōsang. vxō. & c. 3. Si violēter fuit oppressa, l. vim passa, ff. de adult. 4. Si ignoranter fuerit cognita, c. in lectum, 34. q. 2. 5. Si credēs maritum mortuum, de licentia Episcopi nupsit alteri, c. cum per bellicā, 33. q. 2. 6. Si post adulterium eā sibi recōciliauit, c. quē admodū, ext. de iurei.

AXIOMATA ET SENTENTIAE.

Coniunx coniugem de adulterio impetere non potest, si & ipse adulterium commississe conuincatur, c. intelleximus, ext. eod. c. fin. eod.

Maritis ex suspitione vxores accusare permissum est, & in accusando præfertur cæteris, c. maritis, ext. eod.

Maritus retinens adulteram coniugem, non peracta penitentia, particeps est delicti, c. si vir, ext. eod.

Stuprans virginem nondum desponsatam tenetur eā dotare & ducere in vxorem. Quòd si noluerit cum eo contrahere, vltra præstitam dotem corporaliter castigatur, c. 1. ext. eod.

Hic raptum admisit, qui florem virginitalis puella re-
nitenti violenter eripuit, c. de raptoribus, 36. q. 1.

Vir & Mulier vna caro sunt, c. si cuius, 35. q. 10.

Veritas sæpius exagitata magis splendescit in lucē,
& pernicies reuocata in iudicium grauius & sine peni-
tentia condemnatur. Nam fructus diuinus est, iustitiam
sæpius recenseri, c. graue, 35. q. 10.

Sētētia, nisi per appellationē intra terminū lege cōstitū-
tā, reuelata fuerit irreuocabile robur obinebit, c. 1. 35. q. 9.

Quod contra interdictum & ordinem Ecclesie factū
est, ratum non haberi, tam humana, q̄ diuina legis procla-
mat auctoritas, c. videtur, 35. q. 7.

Vsus naturalis licitus est, sicuti in coniugio, illicitus sic-
ut in adulterio: cōtra naturā vero semper illicitus, & pro-
culdubio flagitiosior, atq; turpior, c. vs̄ naturalis, 32. q. 7.

Vir caput est mulieris: melius igitur viuere debet, q̄
mulier, & ipsam in omnibus bonis operibus excellere, c.
non mechaberis, 32. q. 6.

Marii tantò grauius, ob flagitia patrata, puniendi q̄
mulieres, quantò magis ad eos pertinet, & virtute vince-
re & exemplo regere fœminas, c. indignatur, 32. q. 6.

Iniquum est, vt quis de alio iudicare velit & iudicari
de se nolit, c. iniquum, 32. q. 6.

Reuera non potest caro corrūpi, nisi mens fuerit an-
tē corrupta, c. reuera, 32. q. 5.

Cū pudicitia sit virtus animi, comitē q̄ habeat forti-
tudinem, potiùs qualibet mala tolerare, q̄ malo consenti-
re decernit, c. itāne, 32. q. 5.

Appellatione mechie omnis illicitus coitus intelligi
debet, c. meretrices, 32. q. 4.

Sanctius est, absq; liberis esse, q̄, ex illicito coitu, stirpem querere, c. sicut, 32. q. 4.

Qui coniugali affectu copulantur, etiamsi non causa procreandorum filiorum, sed ex plenda libidinis conueniant, non ideò fornicarij, sed coniuges appellantur, c. concubina, 32. q. 2.

Quorum vnum corpus est, vnus debet esse animus, c. de neptis, 30. q. 2.

DE RAPTORIBVS, INCENDIARIIS, & VIOLATORIBVS ECCLESIA- RUM.

TITULVS XVII.

Continuatio.

Raptus, inquit Isidorus, lib. 2. etymologiarū, cap. 33. quoq; illicitus coitus est à corrupēdo dictus. Vnde qui raptu potitur stupro fruitur, c. raptus, 36. q. 1.

Quotuplex est?

Duplex. Aut. n. circa psonas, aut circa res, cōmittitur. Fraudulēta abductio psonarū raptus, violēta aut ablatio rerū, rapina dicitur, c. lex illa, 36. q. 1.

Quid Rapina?

Rapina est fraudulosa rei alienæ mobilis, & corporalis vi, aut dolo malo, studiosè facta. Et hoc intellige de rebus priuatorum, aliàs diceretur committi sacrilegium, c. nulli liceat, 12. q. 2. c. conquestus, extr. de foro. comp.

Quid Raptus?

Raptus est foeminæ innuptæ, cuius fama honesta est, inuitis illis, in quorum potestate est, facta abductio, c. lex illa, 36. q. 1.

Quæ